

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نياشد تن من مباد
بدین بوم ویر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

استاد محمد اسحاق برکت
ویرجینیا - اضلاع متحده امریکا
۱۰ فیبروری ۲۰۱۱

بیانید پښتو بیاموزیم

گړنی پښتو او لغتونه

(محاوره و لغات پښتو)

۳۲ لوست

(درس ۳۲)

طبق معمول بازهم این درس پښتو را با لغات جدید و صورت استعمال آنها در جملات شروع میکنیم
لغات اینها اند :

خولی : بمعنی کلاه، اسم مفرد مؤنث - جمع آن (خولی گانې) اما بیشتر در محاوره ها برای جمع
نیز از شکل مفرد آن استفاده میشود .

- زما خولی زړه سوي ده ، يوه بله نوي خولی اخلم .

- احمده! گوره چې خولی دې ورکه نه کړي، زه اوس پیسې نه لرم چې نوي خولی در ته واخلم.

- ځینې خلک د پگړي او خولی فرک (فرق) نه شي کولی

حال دا چې دا دواړه سره ډېر فرک لري.

- دېر خلک پگړي ته پټکی هم وايي.

- پگړي ته په دری (لونگی یا دستار) وايي.

پټکی یا پگړی د گران افغانستان په مختلفو سیمو کې مختلف ډولونه لري.

- ټول خلک په خولی باندي پټکی وهي.

د پټکیو د پاره مخصوص خولی گنډل کيږي.

خواننده و علاقه مند گرامی بعد از آنکه جملات بالا را به دقت مطالعه مینمایند، متابعت فعل، فاعل، مفعول، صفت و موصوف را در جملات ملاحظه میفرمایند، آنها را بخاطر سپرده در محاوره ها از آنها استفاده نمایند.

- **خوله**: بمعنی دهن و چنین تلفظ میشود: (**خُله**)، دقت نمائید که (خ) بسیار خفیف تلفظ میشود و آنرا نباید کاملاً پر تلفظ کرد.

- **خینی خلک** چي خبرې کوي له خوله سره لاسونه هم بنوروي.

- **مور ته بنائی چي خپله خوله په دروغو او عبثو خبرو ککړ نه کرو.**

خوب شد که از روی تصادف با لغت نوی یعنی (**ککړ**) آشنا میشویم و بد نیست که آنرا با استعمال چند جمله خوبتر بدانیم.

- **ککړ**: با فتحه اول و کسر دوم یعنی آلوده، ملوث و باصطلاح وطنی ما یعنی چتل.

- **زما لاسونه په خټو ککړ دی**، لاس نه شم درکولی ببینه غواړم.

- **د چاچي لاسونه د نورو خلکو په وینو ککړ وي** د هغوی څخه د خدمت طمع نه کیري.

باز هم در جمله بالا به لغت (**خټه**) یعنی گِل و همچنین نسب و بنیان.

- **احمد ستاسو کره نه درځي ځکه چي باران اوري او لاري ټولي خټي دی.**

- **رسولداد خان په خټه هوتک دی او د مور له خوا لکه چي ستانکزی دی.**

- **ته په خټه څوک یی؟**

- **خوشحالخان په خټه خټک وو.**

و اکنون بی جهت نمیدانم که در ضمن بحث امروز خود توجه شما را به لغت (**خوله**) جلب نمایم:

- **خوله**: با نیم حرکت اول فتحه دوم و سوم - یعنی عرق، چیزی که در وقت کار پرمشقت، گرما و خجالت (البته نه برای کسانی که وجدان شان را ستوران قدرت و ثروت پامال کرده است) تمام وجود ما را فرا میگیرد.

مفرد مؤنث و جمع آن (**خولي**)، در محاوره بدون در نظر داشت جمع و مفرد یکسان بکار گرفته میشود:

- **کله چي مو واورېدل د افغانستان لور پوري په رشوت، اختلاس او نورو غیر انسانی کرو ورو اخته دی او له هیچا څخه شرم نه لري او نه وپریږي نو خوله (خولي) را باندي راغلي.**

- **احمده! ولي دي خولي کړي دي هوا توده ده که دي ډېر کار کړی دی؟**

- **د سلیمان چي درس زده نه وي او بنوونکی ترې پوښتنه وکړي، خواب نه شی وپلای نو خولي ورباندي راشي.**

تر بل پښتو لوست پوري بریالي او خوشحاله اوسئ!